

Medgyesi Emese

KLAPP!

Pénteken telefonáltak a konzuli hivatalból: menjek a szokásjogi igazolásért. „Megússzuk a visszautat! Szervusz, Élet, nincs akadály! Ósztól Genf, vissza az egyetem padjaiba!...” Készülődés közben jutott eszembe, hogyhogy a vezetékiesen hívtak? Honnan tudták, hol keressenek, milyen számon?” A követségi nyilvántartás számára elérhetőséget Thomas szüleinek provanszi címén és ottani telefonszámán adtam meg.

„Változatlanul számon tartanak.”

Nyolcvankilenc decemberében, a tömeges tiltakozó-tüntetések, illetve a *kondukátor* bukásának nyomán megingott a román elnyomó rendszer intézményesített megfigyelő és félelemkeltő mechanizmusa. Kár, hogy kérész-időtartamú lehetett csupán az a katartikus jelen, keveset ízelhettük eufóriánkat, a szabadság friss élményét. Nem sejtettük, hogy rövidesen, változatlanul követni fog a múltunk; határok nélkül, külföldre is utánunk utaztatják ügyeinket. Bárhol a világon tudnak rólunk a delegált titokfelelősek, és tájékoztatják a hazai mindentudókat. Lényegében zavartalanul működik a szervezet, információgyűjtő gyakorlata a rendszerváltás ellenére nyílt titok.

Elaine a sokgyermekes anyák nagyvonalú gyakorlatiasságával kezelte családjának új tagjait, védőszárnyait ránk is kiterjesztette. Értsd: ugyanolyan erős érzelmi bevetéssel kommunikált, utasított, tanácsolt, perlekedett velünk, mint férjével, lányaival vagy fiaival tette. Párizsi utam előtt például búcsúszó helyett, mint tótumfaktum-orákulum, óva intett mindennel kapcsolatosan, bár konkrét vonatkozás nélkül: „NE akarj mindenáron mindent tudni.”

Ehhez tartottam most magam: elfojtottam aggályaim csíráit, a Mars mező felé vettem az irányt.

Kilencre vártak. Igyekezniem kellett, de azért meg-megálltam, csodáltam a virágos ablak-erkélyeket, a pazar homlokzatok eleganciáját. Sütkéreztem a történelmi városrész derűjében, élveztem a hűvös nyugalmat Mars isten kútja körül; a középkori kapuívek között, az

ismerős macskaköveken, a *bouquiniste*-ok képeslapjainak világában lépkedtem. Mintha az előző napok fáradalmait pihenné az *Exposition* utca, ezúttal csendes volt, nem várakozott senki a követség előtt, viszont épp nyitottak a boltosok. Felcsapott rolóik szinkópával tudatták: startol az élet! „Nem kizárt, hogy az én kedvemért történik mindez.” Ugráló tánclépésekkel kerülgettem a hepehupás járdára szabályos nyolcasok formájában loccsantott víz száradó faltjait.

Harminckét éves voltam, és szerelmes.

Igazoltattak a kapuszolgálatos rendőrök, letétben náluk maradt az útlevelem, egyikük fölkiért az első emeletre. A hosszú folyosó végén, egy szárnyas tölgyfaajtón gyorsan hármat, majd két rövidet koppantott. Vártunk néhány másodpercet az „igen!”-re, mielőtt benyitott volna. Bejelentett, és betessékelt, majd csendesen becsukta mögöttem az ajtót. Átfutott az agyamon, kár, hogy hazámiai nem ismerik a Richard-féle hőkezelői taktikát! Az „éjszaka szellőztess, reggel zárkózz be!” alkalmazása elviselhetőbbé tette volna számukra a nyarat.

Arcomon táncolt, elvakított a szemközti ablakokról visszaverődő napsütés.

Dumitru Florian valamelyik sarokba állított füles bőrfotel öbléből bukkant elő; a korai szocializmus divatjamúlt, behemót apparátus-darabjait kerülgetve sietett üdvözlésemre. Kézfogás után – ellenfényben – lecövekelt a zsúfolt iroda közepére terített perzszaszőnyegen. Arca így homályban maradt, de trendi európeersége, nyers színű, elegáns lenvászon kosztümje így is kontrasztban állt sötét háttérével.

Kifogástalan udvariassággal beszélt hozzám ezúttal is, bár feltűnően más hangnemben, mint a hét elején: következetesen önözött.

Gratulált életünk küszöbön álló sorsfordító eseményéhez, és figyelemztetett, a francia személyazonossági dokumentumok igénylése, az ügyintézés immár kötelességem, nemcsak jogom; tartsam tiszteletben a záros határidőket. Utalt „gyakorlati” tanácsaira, anélkül, hogy részletekbe bocsátkozott volna. Biztatásnak értelmeztem összegzését: a gyermek mindenek előtt!

Duduról nem ejtett szót.

„Kedd óta történhetett valami. Vagy sem. Aznap egyszerűen megengedte magának, hogy elbeszélgessen egy régi ismerős leányával.”

Idejében kiértem a Saint Lazare-ra, enyém lett a kora délután délvidékre induló tézsévé utolsó ülőhelye. Szerencsére, az otthoniak *Minitelen*, valós időben követhették utamat, csodavonatom menetrendjét ugyanis durván felülírta a kánikula: csaknem kétórás késéssel futottunk be Nîmes-be.

Malcolm egyedül jött értem. Állítólag hosszas alkudozás előzte meg az egyezséget, hogy Krisztinka otthon marad a nagyszülőkkel.

Mindenkit meglepett ügyintézésem eredményessége. Az úton kedélyesen elbeszélgettünk. Jövendő sógorom elismerően nyilatkozott a román nagykövetség munkájáról, rekordidő alatt kiállították a szokásjogit, holott hetekig is elhúzódhatott volna az ügyvitel. Aggodalmaikat nem osztották meg senkivel, gondolták, „*alea iacta...*”. Latolgatták, hogy kudarc esetén az egész család visszautazik velünk Romániába. Mindenki együtt. Információik szerint pátriám a korlátlan lehetőségek országa, Bukarest maga a csodák fővárosa. Úgyhogy abban bíztak, célszerű odahatással (értsd: csúszópénz segítségével) a helyszínen mindenképpen összehoztunk volna egy „villámesküvőt.”

Részletek érdekelték, meséljek!

...

Naponta többször beszélünk telefonon, de beszélgetéseink vagy gyermekem megnyugtatóására, vagy „másodlagos” adminisztratív feladataim részleteire korlátozódtak – Elaine shopping-listája több mint harminctételes volt.

Vacsora utánra ígértem részletes beszámolómat, Thomast pedig majd hétfőn tájékoztatom.

Ó, ő Daddytól azonnal informálódott, jelentette a kisöcs buzgalmával. Londonban ki is pipálta: házasság a láthatáron – Ok. Nyilván boldog, mégis kesereg, hogy *ad finem* nincs lehetőség méltó ünneplésre! – mesélte nevetve. – Apámmal közös premisszánk, hogy nem lesz nyugtunk! Nincs mentség családunk számára; a nyarat vagy a ti lagzitok szervezésével töltjük, vagy elkárhozunk. Kivétel nélkül, mint-hogy az elsőszülött akarata megmásíthatatlannak tűnik: felhajtással fogunk ünnepelni.

Lassított, a fekvőrendőrökre és körforgalomban nyüzsgő kocsik kavalkádjára figyelt. Csak percekkel később, az egyenes útszakaszon folytatta:

- „Ginger” testvéreim gyermekkoruk óta versenyeznek egymással. Mindenben. Thomas számára a húgomék lagzija etalon volt, melyhez képest a tiétek másabb, feltétlenül „legebb” kell legyen. Miniatúr polgári esküvőre kényszerültök, úghogy - ne csodálkozz! - az ő fejében lakodalmatok kötelező „reváns”.

- Felőlem... - legyintettem. - Semmi jónak nem leszek elrontója.

- Ennél flexibilisebb kompromisszumot! Le a kalappal, *madame!* Igazán kedves egy erdélyi boszorkány részéről! Viszont... Minthogy képes voltál elvarázsolni a bátyámat - nyilvánvaló, hogy melletted más ember lett - most itt lenne az alkalom, mondjon végre valaki nemet neki! A lényeges dolgok mindig az ő akarata szerint történnek - ebből nekünk, kisebbeknek elégünk lett! Szóval, a testvérek nyugalmanak kedvéért... Igazán megtehetnéd! - kérlelt tréfásan.

Kézfelemeléssel jeleztem, rám ne számíton.

Krisztináról kérdezősködtem, hogy értettek szót vele?

Korlátozott nyelvi eszközeink ellenére, tökéletesen! Ennivaló *little lady!* Kihívásnak bizonyult kezdetben a kommunikáció, de megállapítottuk, hogy zsenge kora ellenére kész diplomata.

Olyan jól viselkedett? Mit csinált?

Amit és ahogy kellett: kezelte a helyzetet. Fantasztikusan. Se sírás, se nyafogás. Egyszer sem, semmilyen körülmények között! Sokszor mondta-mondta a magáét, magyarul, miközben mutogatta a mondani-valóját. Improvizációival lenyűgözött, csodáltuk a találékonyságát, és azt, mennyi energia szorult bele - grimaszkodott, gesztikulált. Tegnap például kirángatta a ruháit a szekrényből, kihordott a kamrából szinte mindent, ami az alacsony polcokon a keze ügyébe került. Megértettük, hogy - anyám épp vásárolni készült Montpellier-be - mindenáron vele akart menni. Imád autózni. Szerintem kiváló kellékes lenne belőle... - kacagtuk, hogy tette világossá, nem akar otthon maradni. *No, please* ekkel, angolos határozottsággal hozott mindent tudomásunkra. Összeségében könnyebb dolgunk volt, mint neki, mert ha megszorultunk, mi fellapozhattuk a szótáraidat. *Mammy* állandóan kattogtatta a gépét, megörökített pár mulatságos jelenetet...

Hiányolt a mademoiselle?

Nem. Egyáltalán. Sőt, kevesebbet makacskodott, mint szokott. Segédkezett nekünk, mindenben, és szigorú óvó nénink volt. Daddy és

én tessék-lássék hülyültünk játék közben... persze, végül mindig szót fogadtunk. Hátratett kézzel ültünk... Hallottad volna, hogy énekeltük Freddy Mercury nyomán, „Tavaszi szél vizet áraszt”! Libasorban vonultunk, vonatoztunk... Körbe jártuk a medencét, átszeltük a kertet, bejártuk a birtokot. Én vezettem a menetet, Richard, Elaine mögöttem; burrogtam-dudáltam, bedőltem a bokrok körül, a kanyarokban; nagy volt a képzeletbeli forgalom. Jól szórakoztak rajtunk a szomszédok, a tetőteraszon vendégeik voltak, onnan éljeneztek, meg is tapsoltak! Szimpatikus happeninget produkáltunk, na, meg kell adni!

Megmutatnád, kérlek, hogy csináltad?

Mit?

Szeretném látni, hogy ralizik játékautóval, tücsökgzene közepette, egy mindenre kapható nagybácsi!

Vezetek! – utasította el komoly képpel ugrató szándékomat.

Nem számít! Családban vagyunk. Senkit nem zavarsz, itt az alkalom! – kapacitáltam, de nem állt kötélnek. Inkább gyorsított, majd azonnal visszavette a sebességet. Többször, egymás után.

A motor köhöggetésével háritott.

Szóval, fantasztikus hetünk volt, imádtuk a Krizzzztinkával töltött időt! – törte meg hosszú percek múltán a csendet. – Ránk fért a babázás... Richardnak kifejezetten javallott a nagyapa-ügyelet, felturbózza szívterápiáját a gyermek! Újdonság neki a törődés; egész életében esti vagy maximum vakációs apuka lehetett csupán. Rengeteget dolgozott, nagyon jól keresett, tényleg mindent megadott nekünk, de ennek ára volt. Még hétvégén is alig láttuk... Most Krisztinával kompenzál.

Remélem, nem kényezteti el.

Csak egy kicsit – mosolygott. – Vagyis nagyon – helyesbített. – Hogy őszinte legyek: túlságosan. Mindenesetre, jót tesz nekik az együttlét.

Bekanyarodtunk a domíniumra. A kocsikerekek őrlő zaja felerősödött a kavicsszőnyegen. Hallatára Krisztina kitárt karral, pizsamásan, mezítláb szaladt felénk. Ölembe kérezkodett, lábacskaival rám zárta magát – egész este elválaszthatatlanok maradtunk. Mindenhova elkísért; kezét önállóan moshattam, egyébként nem tágitott mellőlem, és vacsora alatt sem volt hajlandó a magasított gyermekszékben ülni. Tette magát, hogy nem hallja a máskor hatásos érvet: nagy kislányok

nem ölbe-babáznak! Látszott rajta, figyelmesen követi a beszélgetést, mert időnként maga felé fordította fejemet, és saját magyarázatával egészítette ki az elhangzottakat:

Ügyes kislány voltam, pedig búsultam.

Vagy: Bruminak kicsit fáj a gyomra és a véryomása.

Azonnal tolmácsoltam a diagnózist. Richardnak hirtelen a konyhában akadt sürgős tennivalója, Malcolm a dolgozóba rohant röhögni. Elaine állta a sarat, rezzenéstelen arccal nyilatkozott:

I see. We risk to have a second medical doctor in the family.

Vacsora után kamillateás-bögrés meghitt együttlétünkől a ház asszonyát hamar elszólította esti rituáléja, a fürdő. Krisztina készségesen vele tartott az emeletre, nem tiltakozott, és nem akart tovább maradni, talán mert azt ígértem, velem alhat a nagy ágyban.

- Night-night!

Figyelmesen kihallgattak „ügyvédek”. Tekintetváltással „egyeztetek”, közbeszúrt kérdéseikkel olykor diszkréten fékeztek beszámolóim sodrását. A részleteket – Dumitru Florian személyleírása, közös ebédünk, beszélgetéseink fordulatai, saját benyomásaim a konzul személyéről – alaposan kielemezték.

Richard véleménye szerint a román konzul jelesen vizsgázott: eleget tett szakmai kötelességének, emberségből pedig egyenesen túlteljesített. Hálátlan szerep a „hírmondóé”, ő mégis vállalta. Lekötelezett mindnyájunkat azzal, hogy felhívta figyelmemet a várható jogi következményekre.

Tipikus jogeset a tettek. Sajátos helyzetetekből adódik a kényszerű távortartás. Végül is erről van szó. *Let's call it correctly*: bizonyos értelemben száműzetés is, csakhogy *soft* formában. Remélem, elég jól érzed magad közöttünk, ahhoz, hogy ne legyen honvágýad az elkövetkező másfél évtized alatt.

Tisztában voltunk hazalátogatásotok lehetséges következményeivel, nemzetközi gyermekjogra szakosodott, londoni pályatársunkkal konzultáltunk ügyetekben. Gondolhatod, hogy nem ültünk karba tett kézzel! Nem hátrálunk ki mellőletek! – kapcsolódott be Malcolm is a beszélgetésbe.

Ennek ellenére...

Szándékosan nem tájékoztattunk. Kímélni akartunk, nehogy félreértsd a figyelmeztetésünket. Számon tart néhány, a tettekhez hasonló esetet a nemzetközi joggyakorlat. A saját fiam is érintett, mégsem osztottam meg sem vele, sem a feleségemmel az aggályaimat. Egyikük sem jogász, képtelenek higgadtan kezelni bizonyos dolgokat.

Másodszülötted viszont...

Más. És ügyvéd. Kollégák vagyunk, nemcsak elsőfokú rokonok. Természetes, hogy konzultálunk egymással, szakmánk az érdekképviselet. Állunk rendelkezésekre. *If you wish so.*

Thomas állítólag örült, hogy házasságkötésünknek nincs akadálya. Elégedetten nyugtázta, hogy méregdrága öltönyvásárlása nem fölösleges pénzkidobás, és azonnal nyomatékosan kérte szüleit: segítsenek a szervezésben, emlékezetes lakodalmi ünnepséget akar. Nem győztes hangsúlyozni, mennyire számít közreműködésükre. Richard által üzent nekem, mire ő hazaér, barátkozzák meg az ötlettel!

Elnevettem magam.

Nem gond... De tőletek mit követel? Ti mivel kellene a kedvében járjatok?

...

Bizonyára abszurd ötletekkel...

...

Újabb építkezést sürget? – faggatóztam, és a bejárat közelében újonnan lefektettek szálfákra irányába mutattam. – Alig fejeztétek be a munkálatokat, máris új feladatot kaptatok?

Haha! *Good point!* – vette a lapot Richard. – Elragadtatta magát, időnként nagyzási hóbert kínozza szegénykénket. A kávézóasztal alsó polcára mutatott: ott hevert az önkormányzat legfrissebb képes hírlevele. Kifordított lapjain az erődítmény történetének részleteit ismertető írás, melyhez a képanyagot Elaine készítette. Szántszándékkal maradt kézügyben, családi „köszömlén” a cikk. Vajon Thomas abból inspirálódott?

„Megreked a nedves levegő az erődítmény falai között – napfény a girbe-gurba, szűk utcákba csak alkonyat előtt lopózik, egy-egy órácskára. Az Alszegeen a 17. században András hercegprímás a belső várfalakat elbontatta, hölgyének lába elé terítette ezzel az egész környéket: magas gátat építtetett a Vidourle folyó fölé, a déli oldalon megerősített partra pedig

valóságos hegyet hordatott. Kastélykertnek nevezte el az újonnan kialakított, teraszos parkot (ennek része ma a Bain-birtok), és asszonya kedvéért illatos vörösfenyőből fedett folyosórendszert ácsoltatott köréje. Firenzei mintára az alacsonyabb örbástyákat a Kilátóhoz csatlakoztatta, így esős időben is kedvére sétálgathatott szerelme. A gigászi munkálatok költségei megcsappantatták a főúr vagyonát, de a provanszál hatalmasság szerelme nem ismert határt: kötelezte a helyi céheket (oltalma végett és a heti vásártartás jogán neki adózott a környék), hogy több utcasornyi, lakatlan épület felújítását – többek között a Nagy Lábás házét – ők állják!

A munkálatok nyomán a központi, belső udvartereken, a Place d'Honneur díszköves platóin, a Kutak körül, de isten háza előtt is oly szívesen időzött a nagyúr Beatrice-je, hogy megfeledkezett honvágyáról. Hamar teherbe esett, és kisasszony havában életerős fiúikreknak adott életet.

Színhagyomány útján megőrződtek a néhai főúr legendás szerelmét megörökítő trubadúr-dalok – a helyiek ma is ismerik-éneklük őket. A régió sztártermékeivel együtt – boraik zamata, a levendula-mezők illata, az olajfák termése –, mint felbecsülhetetlen kincset dicsőítik.”

A napfény vonzásán kívül én egész életemben csak a feleségemnek engedtem – jelentette ki Richard. – Két alkalommal hagytam magam meggyőzni, költözzünk ide, délvidékre. Második próbálkozásunk – remélem – végleges. Egyik alkalommal sem tudtuk, mire vállalkozunk. Éveken keresztül építkeztünk, felújítottunk és bővítettünk, adtunk-vettünk... Belefáradtam az életfogytiglan tartó fészekrakásunkba. Öregségemre, érthető, hogy óvatos lettem; a nagyúri rezortok – mutatott a hírlevélre – az Abélard-féle hóbortok távol állnak tőlem. Mialatt Párizsban voltál, *my dear*, egy pergola kivitelezésére bólintottam rá. Elaine kívánságát teljesítem velem. Az, hogy szerelmének ki, hogyan és mivel imponál, nem érdekelhet, mert a lényegre koncentrálok: hogy milyen késő van! Biztatásul csupán annyit mondhatok, holnap majd meglátjuk... Viszont egyetérték a cikk szerzőjével, ami a provanszál lét glóriáját illeti – nyilatkozta lenyűgöző verbális eleganciával, mint ki nemzetközi sajtókonferencián, rámenős újságíró kényelmetlen kérdését veri vissza.